Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Molí Vell

Castellcir

Ubicació

Comarca:	Moianès
Lloc/Adreça:	A l'oest del nucli urbà, a l'est del camí d'Esplugues i al sud e la Font del molí vell.
Emplaçament	Al nord de la Serra del Molí Vell i a l'est del camí d'Esplugues.
Alçada:	659,4

Coordenades:

Latitud:	41.76585
Longitud:	2.13299
UTM Est (X):	427933
UTM Nord (Y):	4624143

Classificació

Número de fitxa	08055 - 66
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Popular
Segle	XX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Hi ha un habitatge construit just a sobre.
Protecció	Inexistent
Accés	Restringit
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	08054A002000350000JA
Autoria de la fitxa	Cristina Belmonte (iPAT Serveis Culturals)
Data de registre de la fitxa:	dl., 23/03/2020 - 01:00

Descripció

Edifici de planta de planta quadrangular d'un sol cos fet amb murs de maçoneria, amb planta baixa, planta pis i golfes, i coberta a doble vessant. L'entrada a l'edifici es per l'oest on s'observa una porta rectangular, sobre la qual i ja al primer pis hi ha tres finestres quadrades. En les parets nord i sud les obertures tenen les mateixes característiques però de tres, passen a dos. A les golfes només s'observa una finestra per façana. Damunt les restes del vell molí hi ha actualment una casa edificada durant el segle XX, que son les restes actualment visibles. Tot i així sembla es versemblant intuir que l'aigua entrava al moli per la banda est del mateix, que es troba a tocar de la riera de Fonts Calents.
Una mica més al nord, hi ha la font del Molí Vell, i al sud, i també en el curs de la riera, hi ha el molí Nou i la font i poua de glaç de la Vinyota.

Observacions:

També conegut com Molí d'Esplugues.
Durant la visita no es va accedir a l'interior, amb el que es desconeix si es conserven restes del molí.

Història

Els molins hidràulics han estat presents al món rural català, ajudant a moltes de les tasques diàries com la molta, premsat, forjat, fabricació de pólvora, paper, molins bataners, etc, per tant molts d'ells, es trobaven a tocar o en les pròpies cases de pagès.
Com el seu nom indica, tots ells es funcionaven per la força de l'aigua generada a partir d'un salt d'aigua que movia les pales d'una roda, ja fos vertical o horitzontal. El moviment circular d'aquestes rodes es transmetia instantàniament a les moles de pedra.
Aquesta mecànica aprofitava el mateix camí de l'aigua i en primer lloc hi havia la resclosa, un tancat artificial construït al llit del riu. S'han documentat nombroses restes de rescloses medievals fetes amb estacades de troncs, gracies a les incisions fetes sobre la roca. Durant l'època moderna i contemporània, les antigues rescloses, s'aniren substituint per rescloses de pedra. Seguiment l'aigua es canalitzava per un rec que la treia del curs del riu per acumular-la en una bassa adossada a l'edifici del molí. Aquesta acumulació d'aigua era necessària per donar pressió al molí. La necessitat de desguassar l'excés d'aigua de la bassa, abans no es vesses, es feia mitjançant un sobreeixidor, dit també estellador.
Seguidament l'aigua de la bassa descendia amb pressió cap a l'interior del molí gràcies a dues estructures, el cup i la canal vertical, una tècnica utilitzada ja des del segle XII. El doll d'aigua queia dins del carcabà, al pis inferior del molí, a través d'aquestes estructures, amb una pressió que feia girar la roda hidràulica que hi havia just a sota. L'eix de la roda transmetia el moviment cap al pis superior on es trobaven instal·lades les moles i tot l'equipament necessari per a la mòlta o l'activitat que s'hi realitzés. Hi havia, segons el tipus d'activitat diferents tipus de roda hidràulica. Tot i que l'ús de molins hidràulics ja es remunta a època romana, començaren a generalitzar-se durant l'edat i mitjana i sobretot entre els segles XVII-XIX.
Alguns indicatius sobre la cronologia del molins els trobaríem en les rescloses, ja que sembla que les de fusta, s'haurien d'adscriure a època medieval. A partir del segle XVIII ja son de pedra, tot i que en alguns llocs s'aprofiten les medievals i fins i tot les instal·lacions del antics molins.

Bibliografia

AYMAMÍ DOMINGO, Gener i PALLARÈS PERSONAT, Joan. Els molins hidràulics del Moianès i de la Riera de Caldes. Barcelona: Unió Excursionista de Catalunya de Barcelona, 1994. (Arxiu Bibliogràfic Excursionista de la UEC).
Bolòs i Masclans, Jordi; Nuet i Badia, Josep (1983). Els molins fariners. Barcelona: Ketres. (Ventall; 1).